

4α ΠΕΚΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΡΕΥΜΑΤΑ
& ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ.
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ
12/05/2021
&
ΠΕΜΠΤΗ
13/05/2021

(18:15 - 21:00)

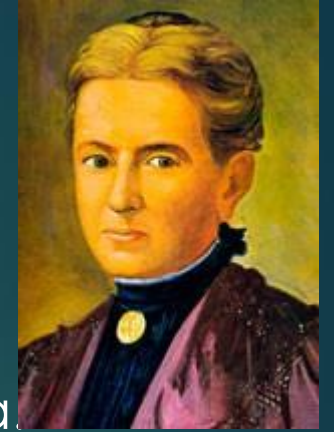
<https://blogs.sch.gr/4pekesat>

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Καμπούρμαλη Ιωάννα Σ.Ε.Ε. ΠΕ 70
Νικολούδη Τριανταφυλλιά Σ.Ε.Ε. ΠΕ 60
4^ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής

Αικατερίνη Λασκαρίδου

1842-1916

Η Αικατερίνη Λασκαρίδου γεννήθηκε στη Βιέννη, από εύπορη οικογένεια Κόρη του εμπόρου από το Μελένικο Μακεδονίας, Κωνσταντίνου Χρηστομάνου, (ο οποίος έτρεφε μεγάλη αγάπη για την πατρίδα) και της Γερμανίδας(αγνώστου ονόματος) μητέρας της.

Γεννήθηκε και έζησε μέχρι την ηλικία των 13 ετών στη Βιέννη, σε λόγιο εύπορο και κοσμοπολίτικο οικογενειακό περιβάλλον. Ανατράφηκε με καλούς δασκάλους και από παιδί διδάχτηκε τα Γερμανικά και τα Γαλλικά

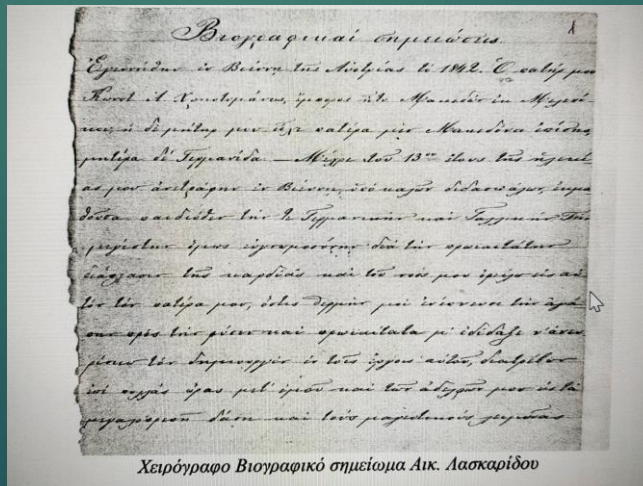
Το 1856 έρχονται να εγκατασταθούν οικογενειακώς στην Ελλάδα. Κατόπιν προτροπής του πατέρα της, τόσο αυτή όσο και τα αδέρφια της, μόλις αποβιβάστηκαν στον Πειραιά, φίλησαν την ελληνική γη.

Στην Αθήνα, αρχίζει να μαθαίνει ελληνικά.

Το 1859 παντρεύεται τον «ευπαίδευτο» και ευπατρίδη Λάσκαρι Λασκαρίδη, ο οποίος έμενε για χρόνια στο Λονδίνο.

Αποκτούν τρεις κόρες. Τη Μελπομένη, τη Σοφία (γνωστή ζωγράφο) και την Ειρήνη (εισηγήτρια της εκπαίδευσης των ατόμων με προβλήματα όρασης)

Το 1862, πεθαίνει ο πατέρας της, στον οποίον είχε μεγάλη αδυναμία. Κλονίζεται η υγεία της.

Μετά τον θάνατο του πατέρα της, ξεκινάει η ενασχόλησή της με τα παιδαγωγικά.

Η ίδια δηλώνει ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες για να ασκήσει το παιδαγωγικό της έργο « *δια της εν τω παιδαγωγικώ έργω δράσεως*»

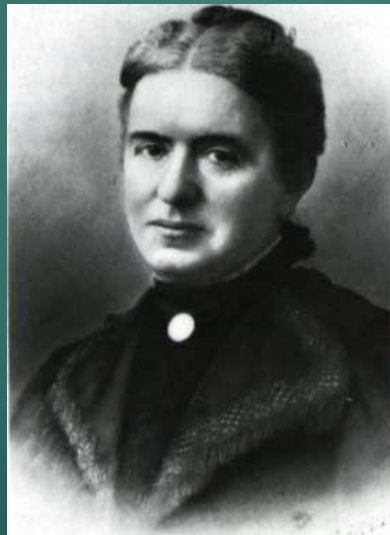
Εκπαιδεύεται κατ' οίκον (οικοδιδασκαλία) από τον γνωστό φιλόλογο Γρηγόριο Παπαδόπουλο, ακολουθώντας συστηματικό πρόγραμμα αυτομόρφωσης, διάρκειας δύο ετών (1863-1865)

Το 1878-1879 επισκέπτεται στη Γερμανία το Βερολίνο και τη Δρέσδη. Επιμορφώνεται από τη Bertha Marenholtz-Buelow σε θεωρητικό και σε πρακτικό επίπεδο στο σύστημα Froebel.

Το διάστημα της αυτομόρφωσης, σύμφωνα με την ίδια, ήταν καθοριστικό για τις μετέπειτα επιλογές της.

Από το 1887 η Λασκαρίδου σταμάτησε την εκπαιδευτική της δραστηριότητα για λόγους οικογενειακούς, συνέχισε όμως την υπόλοιπη δράση της.

Μετά από ένα πλούσιο εκπαιδευτικό, διδακτικό και συγγραφικό έργο, πεθαίνει το 1916, τιμημένη από τον εκπαιδευτικό κόσμο και την πολιτεία.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

- ▶ Διαχωρίζεται το επάγγελμα της δασκάλας από το επάγγελμα της νηπιαγωγού, η πρώτη δηλαδή εξειδίκευση που δημιουργείται ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1870 στο χώρο των κοινοτήτων, με την παροχή χωριστής εκπαίδευσης στις νηπιαγωγούς και τη δημιουργία ξεχωριστών τμημάτων για την εκπαίδευσή τους από αυτά των διδασκαλισσών, ενταγμένων στη δομή των ανώτερων παρθεναγωγείων .
- ▶ Το 1880 στην Αθήνα λειτουργούν πολλά ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, τα οποία ακολουθούσαν κατά κανόνα τα γαλλικά πρότυπα, εφαρμόζοντας το αλληλοδιδασκτικό σύστημα στην οργάνωση και τη μέθοδο διδασκαλίας. Το κέντρο βάρους της διδασκαλίας των ιδρυμάτων προσχολικής αγωγής αφορούσε τη διεξαγωγή (παράδοση και εξέταση) των βασικών μαθημάτων
- ▶ Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δημοσίων Νηπιαγωγείων, αλλά επιτρέπεται σε ιδιώτες να ιδρύουν και να συντηρούν Νηπιαγωγεία
- ▶ Σκοπός του Νηπιαγωγείου παρέμενε η στοιχειώδης κατάρτιση και η προετοιμασία των μικρών μαθητών και μαθητριών, ώστε να μεταβούν καλύτερα προετοιμασμένοι στο Δημοτικό Σχολείο, στο οποίο εφαρμοζόταν επίσης η αλληλοδιδασκτική μέθοδος.
- ▶ Το πνεύμα φρονητισμού και πειθαρχίας κυριαρχούσε σ' ένα σχολείο

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΕΡΓΟ

- Το 1864, ξεκινάει να εργάζεται ως δασκάλα στη σχολή Χιλλ, του οποίου υπήρξε διευθύντρια κάτω υπό την επίβλεψη της Φανής Hill. Πρωτοποριακό για την εποχή, μία γυναίκα παντρεμένη με παιδιά σε «μεγάλη» ηλικία να ξεκινάει να εργάζεται. Προβάλλει ένα νέο θετικό πρότυπο δασκάλας, που συνδύαζε τα μέχρι τώρα ασυμβίβαστα (εργασία-οικογένεια)
- Μετά την επιστροφή της από τη Γερμανία, οργανώνει στο σχολείο της ειδική τάξη για τη **δωρεάν εκπαίδευση νηπιαγωγών**.
- Το 1897 ιδρύει και διευθύνει την « Ένωση Ελληνίδων», με σκοπό την προστασία των ορφανών και απροστάτευτων παιδιών.

Ως πρόεδρος της «Ένωσης Ελληνίδων», ιδρύει:

- A) Τη **Γυμναστική Σχολή Θηλέων** (εισαγωγή της ρυθμικής) και
- B) **Διδασκαλείον Νηπιαγωγών και Παιδονόμων μετ' οικοτροφείου**

Το Διδασκαλείον Νηπιαγωγών και Παιδονόμων μετ' οικοτροφείου

Σκοπός: Η εκπαίδευση τροφίμων στο σύστημα Froebel. Αρχικά στεγαζόταν στα Πατήσια. Αργότερα μεταφέρθηκε στην περιοχή της Καλλιθέας(1912). Το μονοτάξιο αυτό Διδασκαλείο χορηγούσε στις τροφίμους του κρατικό δίπλωμα.

Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών αναγνωρίζεται το 1904 από την κυβέρνηση Θεοτόκη.

Το 1914 χαρακτηρίζεται ισότιμο με τα διδασκαλεία του κράτους από την κυβέρνηση Βενιζέλου

Το 1918 συστήνεται το ανώτερο τμήμα στη Σχολή Νηπιαγωγών Καλλιθέας.

Το 1959 αναδιοργανώνεται σύμφωνα με τα πρότυπα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών
Λειτουργεί μέχρι το 1982, οπότε και μεταφέρεται η Σχολή στην Εκάλη.

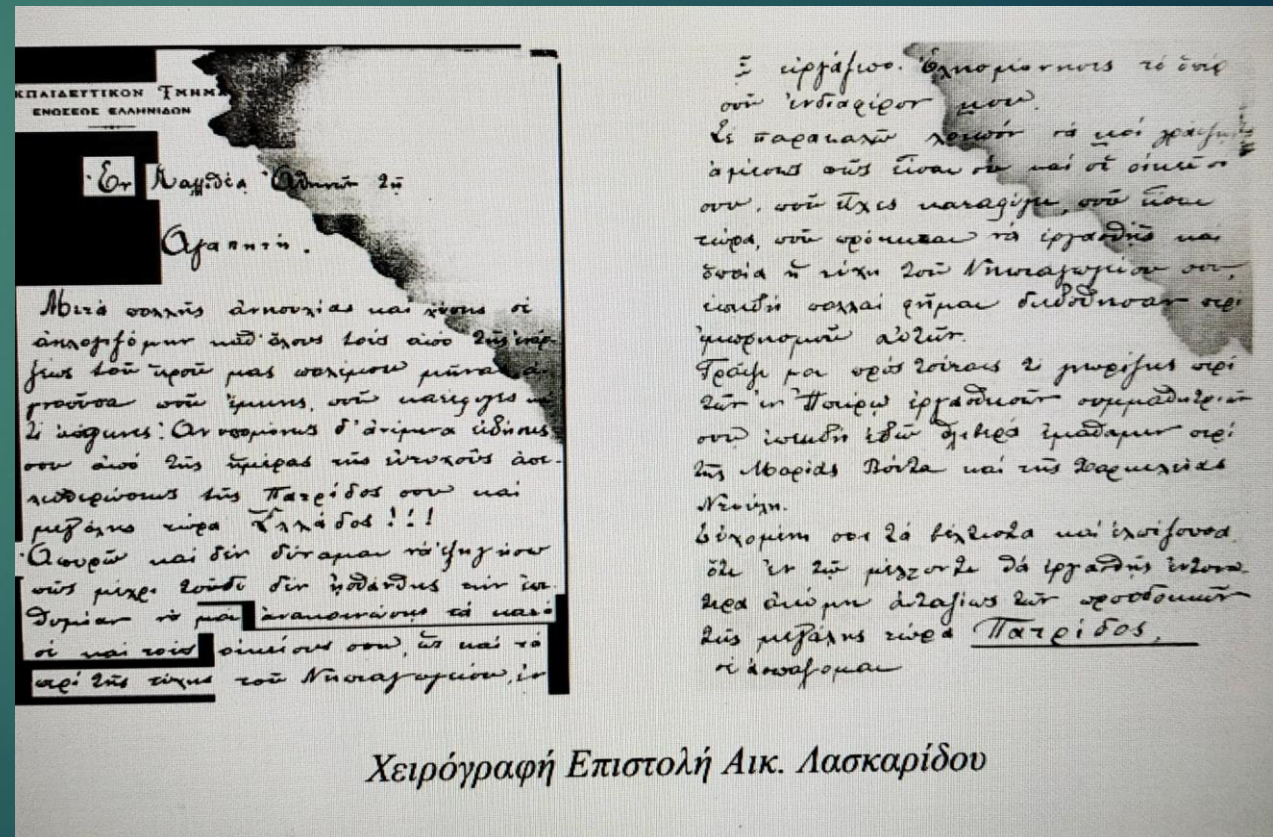
Το διάστημα 1900-1908 το Διδασκαλείο έγινε διτάξιο και περιλάμβανε τα εξής μαθήματα: Ψυχολογία, Διδακτική, Παιδαγωγική, Θεωρία της φραιμπελιανής μεθόδου, Υγιεινή των νηπίων, δραστηριότητες των παιδικών κήπων, πραγματογνωσία, ρυθμικά παιχνίδια και χειροτεχνία.

Το 1908 το Διδασκαλείο έγινε τριτάξιο και το πρόγραμμά του αναθεωρήθηκε. Μετά την προσθήκη τρίτης τάξης στο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών της Ενώσεως Ελληνίδων, το 1908, δημοσιεύεται νέο πρόγραμμα και για τις τρεις τάξεις.

Οι Νηπιαγωγοί που πήραν πτυχίο από το σχολείο της Λασκαρίδου στάλθηκαν σε σχολεία του εξωελλαδικού ελληνισμού, στη Σμύρνη, την Αλεξάνδρεια, τη Θεσσαλονίκη, την Οδησό και αλλού.

Αλληλογραφεί συχνά με τις νέες νηπιαγωγούς και τις ενθαρρύνει στο πολυδιάστατο εκπαιδευτικό τους έργο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην εθνική προσφορά της εκπαίδευσης γενικότερα και του νηπιαγωγείου και της νηπιαγωγού ειδικότερα, με τη **μετάδοση της γλώσσας** στις διαφιλονικούμενες περιοχές της Μακεδονίας και Ηπείρου. Επιδιώκει την «μόρφωσιν χρηστών μητέρων και ευσεβώς διεπλασμένων Ελληνίδων».

Χειρόγραφη Επιστολή Αικ. Λασκαρίδου

-
- Το 1901 ιδρύει στην Αθήνα δύο « Λαϊκά Νηπιαγωγεία» και το 1905 ένα στον Πειραιά
 - Το 1904 ορίζεται πρόεδρος του τμήματος «Γυναικείας Αγωγής» στο Α' Εκπαιδευτικό Συνέδριο, στο οποίο συμμετείχε με εισηγήσεις και ουσιαστικές παρεμβάσεις.
 - Το 1906 οργανώνει εσπερινά μαθήματα χειροτεχνίας για τις δασκάλες.

- Το 1912 ιδρύει στην Αθήνα το Ανώτερο Παρθεναγωγείο με την επωνυμία: «Ελληνικός Εκπαιδευτικός Σύνδεσμος».

το **Ελληνικό Παρθεναγωγείο**, τομή, για την ιστορία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των γυναικών Προσθέτει δύο τάξεις τετρατάξιου γυμνασίου για μαθήτριες. Δίνει έμφαση στην εκπαίδευση και στον κοινωνικό ρόλο των γυναικών, διότι πιστεύει, ότι με την αναβάθμιση της εκπαίδευσης θα αντιλαμβάνονταν οι γυναίκες πιο εύκολα τη σπουδαιότητα του ρόλου τους για το έθνος και θα ανταποκρίνονται στην εθνική τους αποστολή.

- Ιδρύει στην Καλλιθέα το «Εθνικό Νηπιοτροφείο» για τα ορφανά του πολέμου.

Παρουσιάζει σε δεκατέσσερις διαλέξεις τις παιδαγωγικές αρχές και τη θεωρία του Froebel.

Συνεχίζει και εκπαιδεύει νηπιαγωγούς στο σύστημα Froebel.

Έχει την εποπτεία «φρεβελιανών» νηπιαγωγείων που λειτουργούν υπό τη διεύθυνση άλλων εκπαιδευτικών.

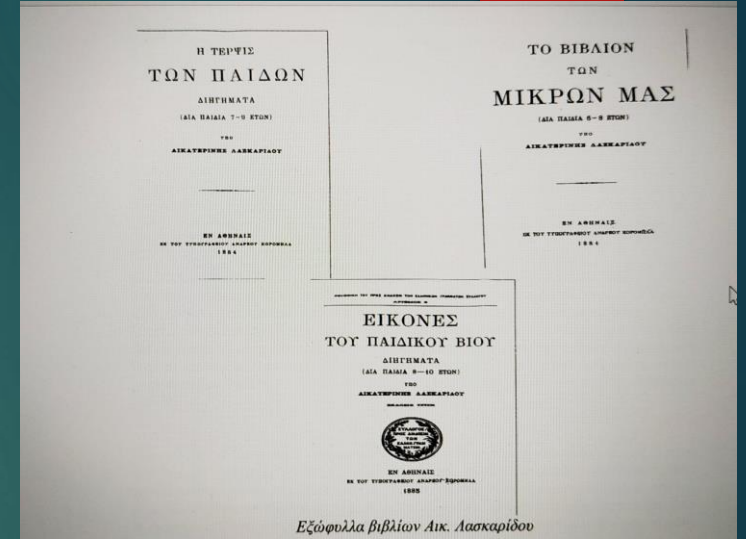
Στο Νόμο ΒΤΜΘ' του 1895, συμπεριλαμβάνεται διάταξη για τη σύσταση και τη λειτουργία νηπιαγωγείων, η οποία δεν εφαρμόστηκε ποτέ.

*Νηπιακός κήπος (Πηγή: Λογοδοσία εκπαιδ. τμήματος Ενώσεως
Ελληνίδων, 1910)*

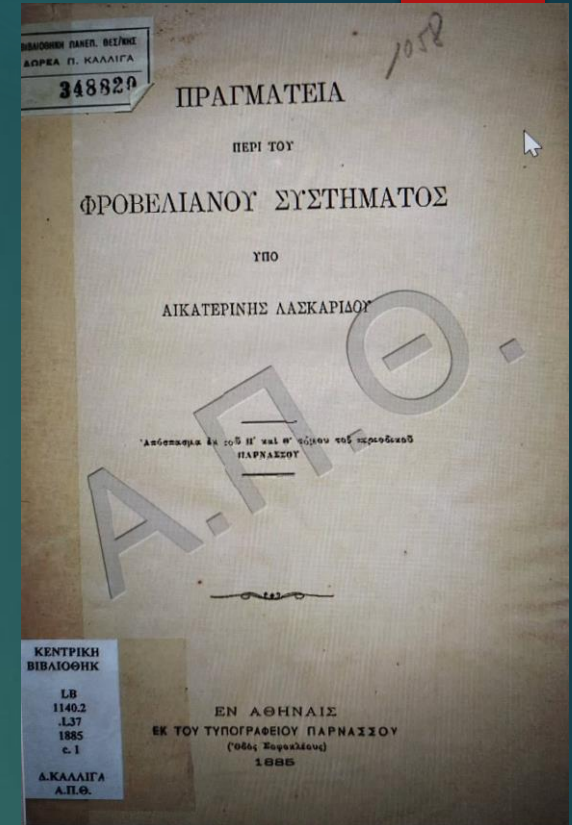
Αφιερώνεται στην ίδρυση **Νηπιακῶν Κήπων** και λαϊκῶν νηπιαγωγείων, ἔργο που εἶχε ευρεία ἀπήχηση.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

- Εικόνες του παιδικού βίου. Διηγήματα. Για παιδιά 8-10 ετών (Αθήνα, 1870).
- Πώς πρέπει να διασκεδάζωσι τα παιδιά (Αθήνα, 1883).
- Το βιβλίο των μικρών μας. Για παιδιά 6-8 ετών (Αθήνα, 1884).
- Η τέρψις των παιδων. Διηγήματα. Για παιδιά 7-9 ετών (Αθήνα, 1884).
- Το Φροβελιανόν σύστημα (Αθήνα: Έστια, 1884).
- Πραγματεία περί του φροβελιανού συστήματος (Αθήνα, 1885)

- Ολίγα τινά περί Φρειδερίκου Φροέβελ κατά την εορτήν της εκατονταετηρίδος των γενεθλίων αυτού τη 9/21 Απριλίου 1882 (Αθήνα, 1882 και επανέκδοση 1885).
 - Ρυθμικά παίγνια κατά την φροεβελιανήν μέθοδον. Διά τας οικογενείας, διά τους νηπιακούς κήπους και διά τα μαθήματα της γυμναστικής, τ. 1-3 (Αθήνα, 1887-1896, επανεκδόσεις: 1925 και 1931).
- Ολίγα τινά περί του φροεβελιανού συστήματος (Αθήνα, 1909).
- Υπόμνημα επί των εκπαιδευτικών νομοσχεδίων (Αθήνα, 1914)

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΕ Η ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

Το Νηπιαγωγείο καλύπτει την ανάγκη (ορμή) των παιδιών για:

- ▶ κίνηση μέσω των σωματικών ασκήσεων, της γυμναστικής και του παιχνιδιού,
- ▶ καλλιέργεια της γης μέσω των εργασιών στον κήπο,
- ▶ παραγωγή και της δημιουργία με τα φραιμπελιανά δώρα και τις φραιμπελιανές ασκήσεις,
- ▶ ρυθμικές τέχνες μέσω ασμάτων, παραμυθιών και μικρών παραστάσεων,
- ▶ πραγματογνωσία, παρατήρηση και έρευνα μέσω της εμπειρικής γνώσης και των ιδιοτήτων των σωμάτων
- ▶ κοινωνικότητα μέσω της συμβίωσης με τα υπόλοιπα παιδιά

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΕ Η ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ FROEBEL

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το παιδί είναι στο επίκεντρο

Παιδοκεντρική διάσταση της εκπαίδευσης (ανάγκες-ενδιαφέροντα – εμπειρίες παιδιών)

Σωματική και πνευματική ανάπτυξη

Ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Ο ρόλος του παιδιού δεν είναι παθητικός

Ενισχύεται η **αυτενέργεια** και η **ελεύθερη έκφραση** των παιδιών

Στο παιδί δεν πρέπει να δίνονται οι απαντήσεις έτοιμες

Διερευνητική- Ανακαλυπτική Μάθηση
Ενισχύεται η δράση για **έρευνα**

Παιγνιώδους μορφής διδασκαλία

Η μάθηση γίνεται μέσα από το **παιχνίδι**

Καλλιέργεια κοινωνικότητας- Συμβίωση

Καλλιέργεια **συνεργασίας** μεταξύ των παιδιών και καλλιέργεια της **επικοινωνίας**

Συνεργασία Νηπιαγωγείου - Οικογένειας

Συνεργασία **Νηπιαγωγείου- Οικογένειας**

<p>Μιμητικά παιχνίδια (μιμήσεις επαγγελμάτων), ασχολίες στον κήπο, ρυθμό, μουσική και τραγούδι</p>	<p>Δραστηριότητες Μίμησης, Μουσικές Δραστηριότητες, Ρυθμικές- Κινητικές Δραστηριότητες, Τραγούδι</p>
<p>Μελέτη του φυσικού κόσμου</p>	<p>Καλλιεργείται η καλύτερη σχέση των παιδιών με τη φύση Παρέχονται δυνατότητες για επισκέψεις σε χώρους (πάρκα) εκτός σχολείου.</p>
<p>Αφήγηση παραμυθιών</p>	<p>Το παραμύθι κατέχει ξεχωριστή θέση στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου</p>
<p>Κηπουρική</p>	<p>Δημιουργία – Φροντίδα κήπων- Φύτεμα</p>
<p>Το παιχνίδι βοηθά στην ανάπτυξη της νόησης του παιδιά κατάλληλα υλικά, κύβοι, πλάκες, πηλός, κερι, άμμος, χαρτί, χόρτα, ξύλα κ.λπ. Με υλικά αυτά τα νήπια δημιουργούν ελεύθερα.</p>	<p>Χειροτεχνίες, ποικίλα υλικά εικαστικά, οικοδομικό υλικό, άχρηστο υλικό. Καλλιεργείται η δημιουργικότητα και η φαντασία</p>

Στο Νηπιαγωγείο δε διδάσκεται γραφή ούτε αρίθμηση

Το Νηπιαγωγείο είναι βαθμίδα προετοιμασίας για το Δημοτικό Σχολείο. Δε διδάσκει γράμματα και αριθμούς, αλλά τα **προσεγγίζει με παιγνιώδεις τρόπους** και εξοικειώνει τα παιδιά με αυτά

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Η ιστορία της εκπαίδευσης των Νηπιαγωγών, αρχίζει από την ίδρυση του Διδασκαλείου των Νηπιαγωγών από την Αικατερίνη Λασκαρίδου το 1897.

Η Αικατερίνη Λασκαρίδου καθιερώθηκε ως η βασική εκπρόσωπος της προσχολικής παιδαγωγικής στο ελληνικό κράτος

Οι παιδαγωγικές προτάσεις της, αποτέλεσαν σημαντικό παράγοντα ανανέωσης των προβληματισμών για την πρόσληψη της παιδικής ηλικίας, την προσχολική αγωγή και την εκπαίδευση των νηπιαγωγών.

Η οργάνωση και η λειτουργία των προσχολικών ιδρυμάτων στη χώρα μας έχουν τις ρίζες τους και στις παιδαγωγικές προτάσεις της Αικατερίνης Λασκαρίδου (Froebel). Η διατήρηση των παιδαγωγικών ιδεών και η επικαιρότητα τους γίνεται αισθητή στην οργάνωση και τη λειτουργία της προσχολικής αγωγής μέσω των προτεινόμενων δραστηριοτήτων.

ΠΗΓΕΣ

- ▶ Δαλακούρα, Α., Ζιώγου Καραστεργίου,Σ.(2015). *Η εκπαίδευση των γυναικών - Οι γυναίκες στην εκπαίδευση.* Ανακτήθηκε Απρίλιος 28,2021,από <http://hdl.handle.net/11419/2591>.
- ▶ Ζιώγου Καραστεργίου, Σ.(2013).*Αικατερίνη Λασκαρίδου (1842-1916) και Δημήτριος Καλαμπακίδης (1813;-1878): Δύο Πρωτοπόροι Παιδαγωγοί και Εκπαιδευτικοί από το Μελένικο.* Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο 2^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο Οι Σέρρες και η περιοχή τους, Σέρρες. Ανακτήθηκε Μάιος 04,2021,από <https://www.serres.gr/synedrio100/images/2006/2nd%20international%20scientific%20congress.pdf>
- ▶ Κυργιαννή, Μ. (2014). *Οι παιδαγωγικές απόψεις του Fr. Fröbel και της M. Montessori για την προσχολική αγωγή και η διάχυσή τους στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα (Μεταπτυχιακή εργασία Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,2014).* Ανακτήθηκε Μάιος 04,2021,από <https://ikee.lib.auth.gr>
- ▶ Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου(2014). *Παιδαγωγικό Πλαίσιο & Αρχές Προγράμματος Σπουδών Νηπιαγωγείου.* Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής